

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Συνεχίζουμε και στο ΜΑΘΗΜΑ αυτό την μελέτη του σπουδαίου καφαλαίου ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ.

Πρίν προχωρήσουμε στην ανάλυση κάποιου σχετικοῦ μέ τό θέμα αυτό θεατρικοῦ ἔργου παραθέτουμε τούς τίτλους σχετικῶν μέ τόν γάμο βιβλίων:

Ο ΓΑΜΟΣ τοῦ Theodor Bovet

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΓΑΜΟΣ τοῦ Dr. Ἀνανία Καβάκα

ΕΡΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ τοῦ Ρενέ Μπιό

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ τοῦ Paul L. Jagot

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕ ΤΟ ΑΛΛΟ ΦΥΛΟ τοῦ Α.Α. Ἀσπιώτη

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ τοῦ Χρήστου Γιανναρά

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΓΕΝΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ τῆς Χ.Φ.Ε

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ Ο ΓΑΜΟΣ; τοῦ Δημητρίου Λιαρομμάτη

Υπάρχει καί θεατρικό ἔργο γιά τόν γάμο. Τό ἔργο τῆς Λέσλι Στῆβενς «**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΜΟΥ**» .

Τό ἔργο δέν καλύπτει ὄλο τό φάσμα τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων τῶν συζύγων. Ἐπικεντρώνεται στούς ἠθικούς πειρασμούς πού ἀπειλοῦν τόν γάμο ιδιαίτερα στήν ἐποχή μας. Πρωτότυπο στή δομή του διαθέτει εὐφυΐα λόγου καί πλούσιο χιούμορ. Στήν ἀρχή καί κατά διαστήματα οἱ σύζυγοι Παῦλος καί Ἄννα στέκονται πίσω ἀπό μιά μικρή ἔδρα καί ἀπευθυνόμενοι, ἐναλλακτικά, ὁ καθένας στό ἀκροατήριό του, διαβάζουν γνῶμες ἐπιστημόνων, διαπιστώσεις, τίς κρίνουν, προετοιμάζουν τίς σκηνές πού ἀκολουθοῦν καί σχολιάζουν σκηνές πού προηγήθηκαν.

Στό σπίτι τοῦ Παύλου καί τῆς Ἄννας φθάνει γιά νά μείνει κάποιο διάστημα ἡ νεαρή Κατερίνα κόρη φίλου τους ἀπό τήν Σουηδία. Ὡραία, «προοδευτική» στίς ιδέες, μοντέρνα στόν τρόπο ζωῆς καί προκλητική στήν ἀμφίεση ἡ Κατερίνα ἀποτελεῖ δυναμίτη στά θεμέλια τῆς οἰκογένειας πού τήν φιλοξενεῖ.

Είναι συνηθισμένο τό φαινόμενο ό έγωκεντρισμός μας νά καλλωπίζεται μέ τό ένδυμα του συναισθήματος και νά παρουσιάζεται ως αγάπη. Έπηρεασμένη από σύγχρονες ιδέες, χωρίς ήθικες αναστολές, μέ μιά δική της λογική, άν και άρραβωνιασμένη ή Κατερίνα έπιδιώκει άπροκάλυπτα νά κάνει τόν Παύλο έραστή της. Δέν σκέπτεται ότι ό Παύλος είναι οικοδεσπότης της, πολύ μεγαλύτερός της στην ήλικία, έγγαμος μέ δύο παιδιά φοιτητές. Χρησιμοποιεί τίς σαΐτες πού διαθέτει ή φαρέτρα της (κολακεία, έπιστημονικές γνώσεις, έπιχειρήματα, σωματική γοητεία), αλλά άστοχεϊ.

Ό Παύλος αγαπά τήν γυναίκα του, πιστεύει στην αξία της οικογένειας, στή συζυγική πιστότητα και άνθίσταται νικηφόρα. Αυτό δέν σημαίνει ότι ή νίκη του είναι εύκολη. Οί πειρασμοί όχι μόνον συνεχίζονται, αλλά γίνονται πιο ύπουλοι. Μιά άπροσεξία, κάποιες ύποχωρήσεις, κάποιοι συμβιβασμοί θά μπορούσαν νά συνεπάγονται άπώλεια έδάφους, ήττα, παράδοση στον πολιορκητή. Κάποτε ό Παύλος ταλαντεύεται. Μιά έσφαλμένη εκτίμηση της γυναίκας του τόν εκθέτει σε πολύ ύπουλη παγίδα.

Κατά τήν περίοδο αυτή της δοκιμασίας του σύζυγου της ή Άννα δέχεται περισσότερες επιθέσεις από οικογενειακό φίλο, τόν Δημήτρη, συγκάτοικο στην ίδια πολυκατοικία. Τά ζιζάνια των άμφιβολιών για τήν ήθική άκεραιότητα του άντρα της θά μπορούσαν νά τροφοδοτήσουν άνταποδοτική διάθεση. Η Άννα όμως άντιμετωπίζει τόν πειρασμό πιο σταθερά.

Οί σύζυγοι δέν είναι κάποιοι άσημοι άνθρωποι του συντηρητικού χώρου. Ό Παύλος είναι καθηγητής κοινωνιολογίας σε πανεπιστήμιο και ή Άννα διδάσκει ψυχολογία σε κολλέγιο. Είναι μορφωμένοι, σύγχρονοι άνθρωποι πού έχουν συνειδητοποιήσει τήν σημασία του γάμου για τήν δική τους ευτυχία, τό καλό των παιδιών τους και τήν ήθική υγεία της κοινωνίας. Η νίκη τους, καρπός της πνευματικής τους ποιότητας, της λογικής και του θεωρητικού τους έξοπλισμού κρατά άτρωτο τόν γάμο τους και τους έξασφαλίζει τήν ευτυχία.

Στό θέατρο ΑΚΡΟΠΟΛ παρουσιάζεται ή κωμική όπερα του Τζοακίνο Ροσίνι (1792 -1868) «Ο ΚΟΥΡΕΑΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΗΣ».

Τό λιμπρέτο, πού γράφτηκε από τόν Τσέζαρε Στερμπίνι, άντλεί τήν υπόθεσή του από τήν όμώνυμη κωμωδία του Γάλλου συγγραφέα Πιερ Μπομαρσέ (1732-1799). Ό μύθος του έργου εκτυλίσσεται στην πόλη της Ισπανίας Σεβίλη. Μεταμφιεσμένος σε φτωχό νέο μέ τό όνομα Λιντόρο, ό Κόμης Άλμαβίβα, πού είναι έρωτευμένος μέ τήν όμορφη Ροζίνα, οργανώνει καντάδα μπροστά στο σπίτι του γιατρού Μπάρτολο, κηδεμόνα της νέας. Τραγουδά και ό ίδιος μιά σερενάτα

ἐλπίζοντας νά τήν κάνει νά βγεί στό μπαλκόνι. Ἡ νέα δέν ἐμφανίζεται καί ὁ Κόμης φοβᾶται ὅτι τό αἶσθημά του δέν ἔχει ἀνταπόκριση στήν καρδιά τῆς Ροζίνα. Ἐπειδή ἔχει πλέον ξημερώσει ὁ Κόμης, μέ τήν ὑπόδειξη τοῦ ὑπηρέτη του Φιορέλο, πληρώνει καί διώχνει τούς μουσικούς πού τόν συνόδευσαν.

Ὁ Φιορέλο φεύγει καί ὁ Κόμης κρύβεται, γιατί ἀκούγεται κάποιος πού τραγουδᾷ. Εἶναι ὁ Φίγκαρο, ὁ εὐθυμος κουρέας τῆς Σεβίλης, πού ἦταν πρῖν στήν ὑπηρεσία τοῦ Κόμη. Ὁ Κόμης Ἀλμαβίβα ἐμφανίζεται καί ἐξηγεῖ στόν Φίγκαρο γιατί βρίσκεται ἐκεῖ. Ὁ Φίγκαρο ὑπόσχεται νά τόν βοηθήσει νά κερδίσει τήν καρδιά τῆς Ροζίνα, ἀφοῦ πληρωθεῖ γενναιόδωρα. Ἡ νέα βγαίνει στό μπαλκόνι, τραγουδᾷ καί στέλνει γράμμα στόν Κόμη, παρά τήν αὐστηρή ἐπιτήρηση τῆς ὑπηρετριάς Μπέρτα. Βγαίνοντας ἀπό τό σπίτι του ὁ ἡλικιωμένος γιατρός Μπάρτολο φανερώνει τήν πρόθεσή του νά ἐπισπεύσει το γάμο του μέ τήν Ροζίνα. Ἡ ὑπό τήν κηδεμονία του νέα δέν εἶναι μόνον ὁμορφή ἀλλά ἔχει καί μεγάλη παρουσία.

Μετά τή θετική ἀνταπόκριση τῆς Ροζίνα, ὁ παρουσιαζόμενος ὡς Λιντόρο Κόμης Ἀλμαβίβα εἶναι ἐνθουσιασμένος καί ζητᾷ ἀπό τόν Φίγκαρο νά τόν βοηθήσει νά μπεῖ στό σπίτι τοῦ Μπάρτολο. Τό χρυσάφι γονιμοποιεῖ τή φαντασία τοῦ Φίγκαρο. Προτείνει στόν Κόμη νά παραστήσει μεθυσμένο στρατιώτη καί νά ζητήσει νά μπεῖ στό ἰατρεῖο-σπίτι τοῦ Μπάρτολο ὅπου θά μιλήσει μέ τήν ἀγαπημένη του. Ὁ Κόμης συμφωνεῖ καί ὁρίζουν πού θά συναντηθοῦν.

Μέσα στό σπίτι τοῦ Μπάρτολο, πού εἶναι φυλακή γιά τή Ροζίνα, ἡ νέα ἐκφράζει τήν ἀπόφασή της νά ἀντισταθεῖ στόν τυραννικό κηδεμόνα της. Ὁ Φίγκαρο τῆς ὑπόσχεται τή βοήθειά του. Ἔρχεται ὁ Μπάρτολο καί προσπαθεῖ νά πείσει τή Ροζίνα νά τόν ἀγαπήσει. Σάν νά μπορούσε νά γεννηθεῖ ἔρωτας ἀπό ἐπιχειρήματα, καί μάλιστα ἡλικιωμένου. Ὁ Μπάρτολο μαθαίνει ἀπό τό δάσκαλό της τῆς μουσικῆς Μπαζίλιο ὅτι αὐτός πού ἔχει κερδίσει τήν καρδιά της, ὁ Κόμης Ἀλμαβίβα, βρίσκεται στή Σεβίλη. Σχεδιάζουν νά ἐξουδετερώσουν τόν ἀντίζηλο μέ συκοφαντίες. Ὁ Φίγκαρο ὁμως ἐνημερώνει τή Ροζίνα σχετικά. Τοῦ δίνει γράμμα γιά τόν Λιντόρο. Ὁ Μπάρτολο θυμώνει καί ἀνακοινώνει τά μέτρα ἀσφαλείας πού θά λάβει ἐναντίον της. Μπαίνει ξαφνικά ὁ Κόμης πού παριστάνει μεθυσμένο στρατιώτη καί ζητᾷ κατάλυμα. Κατορθώνει νά δώσει στή Ροζίνα νά καταλάβει ὅτι εἶναι ὁ Λιντόρο. Ὁ Μπάρτολο ἐξοργίζεται καί ἀνάβει καβγάς. Ἐπεμβαίνει ἀστυνομική περίπολος. Ὁ Κόμης διακριτικά ἀποκαλύπτει στόν Ἀξιωματικό τό ὄνομά του καί οἱ ἀστυνομικοὶ ἀποχωροῦν.

Μεταμφιεσμένος σέ δάσκαλο μουσικῆς ὁ Κόμης παρουσιάζεται στόν Μπάρτολο ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ Μπαζίλιο. Ἐνῶ μετά τήν πρώτη ἐκπλήξη τῆς Ροζίνα γίνεται τό μάθημα τῆς μουσικῆς, ὁ Φίγκαρο ξυρίζει τόν Μπάρτολο. Ἐμφανίζεται ὁ ὑποτιθέμενος ἀσθενής Μπαζίλιο καί φέρνει σέ δύσκολη θέση τόν Κόμη πού ἀναγκάζεται νά τόν ἐξαγοράσει καί νά τόν κάνει συνένοχό του. Ὁ

Μπαζίλιο φεύγει, δῆθεν ἄρρωστος. Ὁ Φίγκαρο ξυρίζει τόν ἀνήσυχο Μπάρτολο ἐνῶ οἱ νέοι ἐρωτοτροποῦν ὑπὸ τὸ πρόσχημα μουσικοῦ μαθήματος. Ὁ Μπάρτολο ἔχει καταλάβει τὸ σκοπὸ τοῦ Κόμη καὶ ἀφήνοντας τὸ ξύρισμα τόν κυνηγᾶ ἔξαλλος. Ὁ Φίγκαρο καὶ ὁ Κόμης φεύγουν τρέχοντας. Ὁ Μπάρτολο πηγαίνει στὴν ἀστυνομία.

Μέ τὴ βοήθεια τοῦ Φίγκαρο ὁ Κόμης σκαρφαλώνει στό μπαλκόνι τῆς Ροζίνα. Ἡ παρεξήγηση πού εἶχε προκαλέσει ἢ ἐμφάνισή του ὡς Λιντόρο διασκεδάζεται μέ τίς ἐξηγήσεις του καὶ ὑπογράφεται τὸ τροποποιημένο συμβόλαιο γάμου πού ἔχει στό μεταξύ φέρει ὁ Μπαζίλιο. Ἔρχεται ὁ Μπάρτολο μέ τὴν ἀστυνομία καὶ βρίσκεται πρό τετελεσμένων γεγονότων. Ἡ Ροζίνα καὶ ὁ Κόμης ἔχουν παντρευτεῖ. Δέν τοῦ μένει παρά νά τὴ συγχωρέσει καὶ νά δεχθεῖ τὴν πρόταση τοῦ Φίγκαρο νά παντρευτεῖ τὴν Μπέρτα. Καταφθάνουν χωρικοὶ πού γιορτάζουν τραγουδώντας γιὰ τὴ χαρὰ τῶν ζευγαριῶν.

«ΝΑ ΝΤΥΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΓΥΜΝΟΥΣ» τοῦ Σικελοῦ συγγραφέα Λουίτζι Πιραντέλλο (1867 - 1936).

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στὴ Ρώμη. Ὁ συγγραφέας Λουντοβίκο Νότα ἔρχεται μέ τὴν Ἐρσίλια Ντρέϊ στό διαμέρισμα οἰκίας τῆς Σινιόρα Ὀνόρια, σέ μιά λαϊκὴ συνοικία, πού ἔχει ἐνοικιάσει. Ὁ συγγραφέας Λουντοβίκο Νότα ἐδιάβασε σέ ἐφημερίδα μιά συγκλονιστικὴ συνέντευξη πού εἶχε δώσει ἢ Ἐρσίλια Ντρέϊ μετά τὴν ἀπόπειρα αὐτοκτονίας πού εἶχε κάνει. Ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴν περίπτωση καὶ ἐπῆγε στό νοσοκομεῖο ὅπου ἡ νέα ἐνοσηλεύτηκε καὶ τὴν ἔφερε στό διαμέρισμα ὅπου ἔμενε. Ἡ ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου ἀποτελεῖ ξετύλιγμα τοῦ νήματος τοῦ χρόνου, τοῦ παρελθόντος τῆς Ἐρσίλια Ντρέϊ κυρίως.

Ἡ Ἐρσίλια Ντρέϊ ἐργαζόταν ὡς δασκάλα στό σπίτι τοῦ προξένου Γκρόττι στὴ Σμύρνη, ἐπιβλέποντας τὴν μικρὴ κόρη του ἐπειδὴ ἡ γυναίκα του ἦταν ἄρρωστη. Ὁ Γκρόττι τὴν ἔκανε ἐρωμένη του. Ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ Φράνκο Λασπίγκα, πού ἐπισκέφθηκε τόν πρόξενο, ἐζήτησε σέ γάμο τὴν Ἐρσίλια καὶ ἀρραβωνιάστηκαν. Ὅταν ἡ Ἐρσίλια ἀπουσίαζε ἀπὸ τὸ σπίτι, ἡ κορούλα τῶν Γκρόττι ἔπεσε ἀπὸ τὴν βεράντα καὶ σκοτώθηκε. Τὸ γεγονός θεωρήθηκε τιμωρία τοῦ Γκρόττι γιὰ τὴν ἀπιστία του. Ἡ Ἐρσίλια ἀποπέμφθηκε καὶ ἦλθε στὴ Ρώμη ἀναζητώντας τόν μνηστήρα τῆς Φράνκο Λασπίγκα. Ἐκεῖνος εἶχε ἀρραβωνιαστεῖ μέ ἄλλη κοπέλα.

Ἡ Ἐρσίλια πληροφορεῖται ὅτι σύντομα θά γίνει ὁ γάμος τους. Στὴν ἀπελπισία τῆς παίρνει φαρμάκι, ἀλλὰ δέν πεθαίνει. Πρόλαβαν κάποιοι καὶ τὴν μετέφεραν στό νοσοκομεῖο ὅπου ἔσωσαν τὴν ζωὴ τῆς. Πρὶν ἢ Ἐρσίλια πάρει ἐξιτήριο, ὁ δημοσιογράφος Ἀλφρέντο Κανταβάλε τῆς ἐπῆρε συνέντευξη πού ἡ

δημοσίευσή της προκάλεσε πάταγο. Ἡ οἰκογένεια τῆς μνηστῆς τοῦ Φράνκο Λασπίγκα τὴν παραμονή τῆς τελετῆς τοῦ γάμου τὸν ἀκύρωσε διαλύοντας τὸν ἄρραβῶνα.

Μετά τὴν περιπέτειά της ἡ Ἐρσίλια εἶναι σωματικό καί ψυχικό ράκος. Στό διαμέρισμα ὅπου μένει ὁ ἠλικιωμένος συγγραφέας Λουντοβίκο Νότα ἐκτός ἀπὸ τὴν ἰδιοκτήτρια Σινιόρα Ὀνόρια καί τὴν καμαριέρα Ἐμμα, ἔρχονται ὁ δημοσιογράφος Ἀλφρέντο Κανταβάλε, ὁ μνηστήρας της Φράνκο Λασπίγκα καί ὁ πρῶην ἐργοδότης καί ἐραστής της πρόξενος Γκρόττι.

Ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ διαμερίσματος ἐναντιώνεται, γιά λόγους ἀρχῶν, στή φιλοξενία πού θέλει ὁ συγγραφέας νά προσφέρει στήν ταλαίπωρη κοπέλα πού δέν ἔχει τὰ οἰκονομικά μέσα γιά ἄλλο κατάλυμα. Αὐτός θά μείνει σέ ξενοδοχεῖο. Ὅταν ἡ Σινιόρα Ὀνόρια μαθαίνει τό δράμα τῆς Ἐρσίλια, ἀλλάζει ἄρδην, δείχνει ἐνδιαφέρον καί καλοσύνη. «Εἶναι ἓνας ἄγγελος», λέει στούς Φράνκο Λασπίγκα, Ἀλφρέντο Κανταβάλε καί Λουντοβίκο Νότα. Ὅταν μαθαίνει τὰ ἀρνητικά στοιχεῖα τοῦ παρελθόντος τῆς κοπέλας, χάνει τὴν ἀνθρωπιά της καί γίνεται ἐπικριτική.

Στὴν συνέχεια τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου ἡ ἔκθεση γεγονότων, οἱ λόγοι τῶν προσώπων διαγράφουν τοὺς ἀνθρώπους ὅπως εἴμαστε οἱ περισσότεροι: ἀσπρόμαυροι. Δηλαδή μέ θετικά καί ἀρνητικά στοιχεῖα. Ἡ φύση τοῦ «κατ' εἰκόνα», χωρὶς νά ἔχει ἐξαλειφθεῖ, ἔχει ὑποστῆ, μικρότερη ἢ μεγαλύτερη ἀλλοίωση. Ἀνάλογα μέ τὴν στάση μας στίς ὑποβολές τοῦ ἐχθροῦ, πού «ὡς λέων ὠρουόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίη» (Πέτρου Α' 5,8). Ἀνάλογα μέ τὴν ἀντίσταση πού ὁ καθένας μας προβάλλει. Συνέπεια, νά ἔχει δημιουργηθεῖ στήν ὑπαρξή μας μικρή ἢ μεγάλη ἀποικία τῆς βασιλείας τοῦ κακοῦ.

Ὁ συγγραφέας Λουντοβίκο Νότα δείχνει γνήσιο ἐνδιαφέρον γιά τὴν δύστυχη κοπέλα, ἀλλά ἡ ὑπόθεση Ἐρσίλια ἀποτελεῖ γι' αὐτόν καί ἓνα πρῶτης τάξεως θέμα γιά συγγραφή μυθιστορήματος. Σέ σχετική συνομιλία τους τοῦ λέει: «Ἐκείνη πού φαντάστηκες. Θεέ μου, ἂν ποτέ ἤμουν αὐτὸλάχιστον κάτι, ὅπως εἶπες, θέλω νά μαι. Συγχώρα με, ἀλλά μοῦ φαίνεται σάν προδοσία νά μέ βλέπεις ἄλλη».

Ὁ πρῶην μνηστήρας Φράνκο Λασπίγκα ἤλθε εἰς ἑαυτόν μετά τὴν ἀκύρωση τοῦ γάμου καί τὴν διάλυση τοῦ ἄρραβῶνα. Ἡ μνηστή καί οἱ γονεῖς της ἔπαθαν σόκ ἀπὸ τὴν συγκλονιστικὴ συνέντευξη τῆς Ἐρσίλια πού ἐδιάβασαν στήν ἐφημερίδα. Γκρέμισμα τῆς ἐκτιμήσεως γιά τὸν μνηστήρα καί αὐριανὸ σύζυγο, τῆς συμπάθειας, τῆς πρῶτης φάσεως ἀγάπης, τῆς ἐλπίδας γιά μιὰ εὐτυχισμένη ἔγγαμη ζωή. Ὁ Λασπίγκα ἔχει τύψεις, θέλει νά ἐπανορθώσει τό κακό πού ἔχει προκαλέσει στήν Ἐρσίλια. Σέ συνομιλία του μέ τὸν δημοσιογράφο ὁμολογεῖ: «... Καταστράφηκε ἡ ζωή μου! Μέ μιᾶς! Ὅλες αὐτές οἱ φωνές ἀπ' τοὺς ἐφημεριδοπῶλες! ... Μόλις τό διάβασα! ... Νόμισα πὼς μ' ἀρπάξανε καί μέ ρίξανε χάμω! Τί φωνές! Ἡ μνηστή μου, ὁ πατέρας της, ἡ μητέρα της καί ...

Άκόμα κι' οί νοικάρηδες στή σκάλα ... Πόσο κακό, πόσο κακό τούς έκανα; Άναστατώθηκε ό κόσμος άπ' τό κακό πού έχω κάνει! Κόντεψα νά πεθάνω! Πρέπει νά έπανορθώσω! Νά έπανορθώσω!». Η Έρσίλια δέν δέχεται. «Λέει πώς πρέπει νά γυρίσετε στήν άρραβωνιαστικιά σας» τόν πληροφορεί ή Σινιόρα Όνόρια. Ό Λασπίγκα σέ δεύτερο στάδιο θέλει νά έξακριβώσει εάν ή Έρσίλια, πού τοῦ εἶχε δοθεῖ, ἦταν έρωμένη τοῦ προξένου πρίν άπό τόν άρραβώνα τους.

Ό δημοσιογράφος Άλφρέντο Κανταβάλε στήν Έρσίλια: «Έπιτρέπεται, σινιορίνα, νά συγχαρῶ ὄχι μόνο έσάς επί τῆ διασώσει σας, αλλά και τόν έαυτόν μου λιγουλάκι. Έ, ναι για τῆ μεγάλη έπιτυχία πού εἶχα και βγήκε ὄλη σέ καλό σας. Θέλω νά πῶ ... έτσι ὅπως διηγήθηκα τῆ συμπαθητική ιστορία σας, μέ τῆ φτωχή πρόζα μου, συγκίνησα ένα διάσημο συγγραφέα!» Έννοεῖ τόν Λουντοβίκο Νότα. «Τί άνοησίες, μαέστρο, κάθεται και λέει ό φίλος σας;». Στήν Έρσίλια: «Και δέ φαντάζεστε, σινιορίνα, τῆ χαρά μου!». Χαρά γιατί; Για τῆ σωτηρία τῆς κοπέλας ἢ για τῆν επαγγελματική του έπιτυχία; Μόνον άνοησίες μερικά λεγόμενά του; Όχι καρπός χαμηλοῦ ἤθους; Δέν λείπει και τό κερασάκι τῆς ταπεινολογίας: «μέ τῆ φτωχή πρόζα μου!».

Οί συνομιλίες πού γίνονται ανάμεσα στόν πρόξενο Γκρόττι και τῆν Έρσίλια άποκαλύπτουν τῆν σχέση τους και τόν έσωτερικό κόσμο τους. Μέ τό στόμα τῆς Έρσίλια ό συγγραφέας κάνει μιá σημαντική έπισήμανση: «Όσο περισσότερη ἡδονή μου 'δινες, τόσο περισσότερο σέ μισοῦσα» λέει ή Έρσίλια στόν Γκρόττι. Φτωχαίνει και τῆν έρωτική σχέση μας ἢ πνευματική μας ένδεια, όταν δέν εἶναι καρπός αγάπης. Η σχέση αὐτή ὀριοθετήθηκε άπό τόν Δημιουργό στήν αὐγή τῆς ανθρώπινης ιστορίας. Η παράνομη σχέση τους καρπός έλλείψεως πνευματικῆς αντίστασεως μέ τραγικές συνέπειες για τούς ἴδιους τούς δράστες και άλλα πρόσωπα. Μήπως τό άρνητικό ἠθικό ποιόν τοῦ Λασπίγκα δέν έπληξε τῆν Έρσίλια, τῆν μνηστή του και τούς γονεῖς της;

Ό Γκρόττι φέρεται σκληρά στήν Έρσίλια στό διαμέρισμα τοῦ Νότα. Όταν εκείνη τοῦ λέει «Θά έπρεπε νά σωπάσω, και τό ξερω πολύ καλά. Μιά πέτρα στό κορμί μου και αντίο για πάντα». Ό πρόξενος άπαντᾷ: «Μιά πέτρα... αὐτῆν τῆν πέτρα τῆν πέταξες μ' ὄλη σου τῆ δύναμη, κι' ό βοῦρκος, ἢ λάσπη, πιτσιλίζοντας βρώμισε ὄλο τόν κόσμο. Μᾶς λέκριασε ὄλους».

Όπως ό Γκρόττι για λεκέδες μιλάμε οί περισσότεροι, λησμονῶντας ὅτι ἢ άμαρτωλή ψυχή μας εἶναι ἢ αἰτία τῆς ἠθικῆς και ὕλικῆς ρυπάνσεως τῆς κοινωνίας μας και τοῦ φυσικοῦ κόσμου! Όπως ό Γκρόττι, αντί νά κατηγοροῦμε τόν έαυτόν μας κατακρίνουμε τούς αδελφούς μας!

Άλλά και άπό τό εἶναι τοῦ Γκρόττι δέν λείπει τό λευκό. Όταν ή Έρσίλια τοῦ λέει κλαίοντας «Ήσουνά τόσο καλός ...» ό πρόξενος άπαντᾷ: «Γιατί εἶχα ανάγκη νά κάνω καλό στους άλλους, έγώ, πού ένιωθα νά μέ πνίγει ἢ άγωνία τῆς θλιβερῆς ζωῆς μου, ἤθελα νά παίρνω άπάνω μου ὄλο τό βάρος τῆς ζωῆς, για νά

ξανασαίνουν οι άλλοι ... "Ένωθα τήν ανάγκη νά κάνω στους άλλους όσο τό δυνατό καλύτερη τήν ὑπαρξή τους ... χαιρόμουνα νά 'ναι εὐτυχημένοι, μιᾶς κι' ἐγώ προσωπικά, δέν εἶχα πιά καμιάν ἐλπίδα γιά εὐτυχία».

Ὅταν ἡ ζωή μας εἶναι ἐπί τήν Πέτρα θεμελιωμένη, δέν μπορεῖ σέ καμία περίπτωση νά εἶναι θλιβερή. Μέ τά κριτήρια τῆς Ἀποκεκαλυμμένης Ἀλήθειας βρίσκουμε τήν «καλύτερη ὑπαρξή». Ἡ ἔννοια εὐτυχία δέν ἀπαντᾷ στό Χριστιανικό λεξιλόγιο. Οἱ Χριστιανοί γευόμαστε τήν χαρά, ἣν οὐδείς αἶρει ἀφ' ἡμῶν, καρπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ κόσμος τῆς Ἑρσίλια Ντρέϊ καί ὁ κόσμος μας. Καθαρή ἀγάπη εἶχε γι' αὐτήν ἡ κορούλα τῶν Γκρόττι πού δέν εἶχε ἀκόμη μολυνθεῖ ἀπό τόν κόσμο μας. Ἡ Σινιόρα Ὀνόρια: «Ὅλοι εἶναι ἐναντίον της». Ἡ ἴδια: «Θεέ μου, τί φρίκη. Τί ἀηδία ... θέλησα νά φτιάξω τοῦλάχιστον γιά τόν θάνατό μου μιά φορεσιά καθώς πρέπει ... Σ' ὅλη μου τή ζωή δέν μπόρεσα ποτέ ν' ἀποκτήσω καμιά πού νά μοῦ ἐπιτρέπει νά κάνω καλή ἐντύπωση ... πού νά μὴν τήν ἔχουνε καταξεσχίσει τά σκυλιά ... ὅλα αὐτά τά σκυλιά πού ἀσταμάτητα πέφτουνε ἀπάνω μου ... σέ κάθε στροφή τοῦ δρόμου ... οὔτε μιά φορεσιά πού νά μὴν λεκιάστηκε ἀπό τίς πιό ταπεινές ἀθλιότητες, ἀπό τίς πιό χυδαῖες ...».

Ἀπό τότε πού χάσαμε τήν λαμπρότητα τῆς στολῆς τῆς ψυχῆς, προσπαθοῦμε νά τήν ἀναπληρώσουμε στολίζοντας μέ ἐνδύματα καί κοσμήματα τό σῶμα. Καί ἐπιμένουμε, ὡς ἄτομα καί ἀνθρωπότητα, νά ἐπαναλαμβάνουμε τό βασικό καί πρωταρχικό σφάλμα πού διαπράξαμε στόν κῆπο τῆς Ἑδέμ. Ἄντί νά ὑπακούσουμε στόν Θεό γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ «καθ' ὁμοίωσιν», ἀκολοθησαμε τήν πρόταση τοῦ διαβόλου καί πετύχαμε τήν ἀμαύρωση τοῦ «κατ' εἰκόνα».

Ἄντί νά πάρει τόν δρόμο τῆς μετάνοίας ἰκετεύοντας τόν Κύριό μας «λάμπρυνόν μου τήν στολήν τῆς ψυχῆς», ἡ Ἑρσίλια Ντρέϊ τερματίζει τήν ζωή της μέ δηλητήριο ἀπευθύνοντας τά τελευταῖα λόγια τῆς ζωῆς της καί τοῦ ἔργου στόν πρώην ἐραστή της Γκρόττι καί πρώην μνηστήρα της Λασπίγκα: «Πεθαίνω ὀλόγυμνη. Δίχως νά μέ σκεπάζει τίποτα ... περιφρονημένη ... ἐξουθενωμένη ... Ὅριστε. Εὐχαριστηθήκατε; Πηγαίνετε, τώρα, φύγετε. Ἀφήστε με νά πεθάνω σιωπηλά: ἐντελῶς γυμνή. Πηγαίνετε. Τώρα ἔχω τό δικαίωμα, θαρρῶ, νά μὴ βλέπω κανένα, νά μὴν ἀκούω κανένα. Πηγαίνετε. Πηγαίνετε νά πεῖτε, ἐσύ στή γυναίκα σου, ἐσύ στή μνηστή σου, πῶς ἐκείνη πού πέθανε – αὐτή ἐδῶ, μπροστά σας – πέθανε ... γυμνή ... δέν μπόρεσε νά ντυθεῖ».

Μέ μιά ἀριστουργηματική δομή, πού συναρπάζει καί θυμίζει τήν τραγωδία «Οἰδίπους τύραννος» τοῦ Σοφοκλῆ, ὁ Λουίτζι Πιραντέλλο ἀφαιρεῖ τίς προσχώσεις, πού τό θολωμένο ποτάμι τῆς ἀτομικῆς καί πανανθρώπινης ἱστορίας ἔχει ἀποθέσει πάνω στήν ἀθάνατη οὐσία μας καί μᾶς θέτει μπροστά στίς εὐθύνες μας τόσο γιά τό «ἐνδύμα γάμου» ὅσον καί γιά τίς σχέσεις μας μέ τούς

συνανθρώπους μας. Καί για νά θυμηθοῦμε τήν ἀλήθεια πού μᾶς ἔχει ἀποκαλυφθεῖ: ἀπό τό εἶδος τῆς σχέσεώς μας μέ τούς συνανθρώπους μας ἐξαρτᾶται ἄν θά ἔχουμε «ἔνδυμα γάμου» στό δείπνο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

«ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΔΑΙΟΣ» τοῦ Σαίξπηρ (1564 - 1616). Παραθέτουμε μυθιστορηματική σύλληψη, ἔκθεση τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἐρωτικοῦ αὐτοῦ δράματος μέ τόν τίτλο **«ΚΑΤΟΠΙΝ ΚΗΔΕΙΑΣ»**.

Βερόνα Ἰταλίας. Στό σπίτι τοῦ ἱερομόναχου Λαυρέντιου. Στό καθιστικό, ἡ χήρα ἀδελφή του Λουτσία καί ἡ φίλη της Ρόζα πίνοντας τόν καφέ τους συζητοῦν γιά τά πρόσφατα τραγικά γεγονότα πού ἔχουν συγκλονίσει τήν πόλη τους. Ὁ π. Λαυρέντιος ἀπουσιάζει, εἶναι στήν κηδεῖα τοῦ Ρωμαίου, τῆς Ἰουλιέτας καί τοῦ Πάρη. Τήν κουβέντα τους κάθε τόσο διακόπτει ἡ πένθιμη καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Πέτρου.

- Εἶναι στήν κηδεῖα καί ὁ καρδινάλιος; ρωτᾷ ἡ Ρόζα.

- Ὁχι, πρὶν ἀπό λίγες μέρες κατέβηκε στή Ρώμη, ὅπως μοῦ εἶπε ὁ π. Λαυρέντιος. Ἦθελε νά συμβουλευτεῖ τόν πάπα γιά κάποια προβλήματα τῆς ἐπαρχίας μας. Ὑποπτεύομαι, ἓνα ἀπό αὐτά θά εἶναι ἡ μακροχρόνια ἔχθρα ἀνάμεσα στούς Καπουλέτους καί τούς Μοντέγους πού ταράζει κάθε τόσο τή Βερόνα.

- Μά, Λουτσία μου, αὐτή ἡ ἔχθρα ἔχει γίνει βεντέτα. Καί φαντάζομαι αὐτῆς τῆς βεντέτας ἀποτέλεσμα εἶναι καί ὁ θάνατος αὐτῶν τῶν νέων ἀνθρώπων, παιδιῶν θά ἔλεγα, τῆς Ἰουλιέτας, τοῦ Ρωμαίου καί τοῦ Πάρη. Γιά πές μου, πῶς ἔφτασαν σ' αὐτό τό αἱματηρό τέλος; Ἀλλά πρῶτα νά μοῦ λύσεις μιάν ἀπορία. Χθές τό μεσημέρι δέν κηδεύτηκε ἡ Ἰουλιέτα; Τί συμβαίνει; Σήμερα ξανακηδεύεται;

- Τί νά σοῦ πῶ Ρόζα μου, δέν ξέρω. Ρώτησα τόν π. Λαυρέντιο ὅταν ἔφευγε γιά τήν σημερινή κηδεῖα τῶν τριῶν, ἀλλά ἦταν βιαστικός, δέν μοῦ ἀπάντησε. Θά τόν ρωτήσω, ὅταν ἐπιστρέψει.

- Γιά πές μου, πῶς ἔφτασαν σ' αὐτό τό τέλος;

- Κατάφερα νά μάθω ἀπό τόν π. Λαυρέντιο ὅλες τίς λεπτομέρειες τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Χθές ἦταν τόσο συγκλονισμένος ἀπό τά τραγικά γεγονότα πού μέ δυσκολία μιλοῦσε. Δέν ἔβαλε στό στόμα του μπουκιά. Τή νύχτα ἔκλαιγε καί ἄκουσα ὅτι χτυποῦσε τό στῆθος του ...

- Αυτό τό λαμπρό παληκάρι, ό Ρωμαίος, ἦταν τρελά ἐρωτευμένος μέ τή Ροζαλίνα.

- Ναί, καί πῆγε ἀπρόσκλητος σέ δεξίωση πού ἔκανε ό Καπουλέτος στό ἀρχοντικό του, γιά νά καμαρώσει τή Ροζαλίνα, πού τοῦ ἔχε κλέψει καρδιά καί νοῦ. Στή χοροεσπερίδα ἐκείνη ἐγνώρισε τήν κόρη τοῦ Καπουλέτου Ἰουλιέτα, πανέμορφο κορίτσι, μόλις δεκατεσσάρων χρόνων.

- Πράγματι πανέμορφη, τήν ἔβλεπα συχνά στήν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πέτρου.

- Κεραυνοβόλος ἔρωτας καί στήν Ἰουλιέτα καί στόν Ρωμαίو. Ὁ Ρωμαίος πῆγε καί ἀποκάλυψε τόν ἔρωτά του στόν π. Λαυρέντιο. Ἀδύνατο νά ἐλέγξει τό σφοδρό αἶσθημά του. Τό ἴδιο καί ἡ Ἰουλιέτα. Ἐζήτησαν ἀπό τόν π. Λαυρέντιο νά τούς παντρέψει μυστικά. Κι' αὐτό ἔγινε. Τά πράγματα ὁμως πῆραν ἄσχημο δρόμο. Δύο ομάδες νεαρῶν, ἀπό τούς Μοντέγους καί τούς Καπουλέτους ἦλθαν ἀντιμέτωπες στήν πιάτσα ντί Ρόμα. Ὁ Τυβάλτος, ἀνεπιός τῆς γυναίκας τοῦ Καπουλέτου, πού εἶχε ἀναγνωρίσει τόν Ρωμαίο, φοροῦσε μάσκα στή χοροεσπερίδα, τόν προκάλεσε μέ προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Ὁ Ρωμαίος τόν ἀγνόησε, ἀλλά ό φίλος του Μερκούτιος τράβηξε τό σπαθί του καί ἄρχισε μονομαχία. Ὁ Ρωμαίος παρότρυνε τόν φίλο του Μπενβόλιο νά τούς ἀφοπλίσει καί νά διακόψει τήν φιλονοικία τους. Ὁ Μερκούτιος τραυματίστηκε θανάσιμα. Ὁ Τυβάλτος καί οἱ φίλοι του ἀποχώρησαν πρὸς στιγμή, ἀλλά ἐπέστρεψαν. Τά αἵματα τοῦ Ρωμαίου ἀναφαν καί ἄρχισε ἄλλη ξιφομαχία ἀνάμεσα στόν Τυβάλτο καί τόν Ρωμαίο. Τώρα ἔπεσε θανάσιμα λαβωμένος ό Τυβάλτος.

- Τί ἔκανε ό εὐλογημένος; Δέν πῆγαινε στό διοικητήριο, στόν διευθυντή τῆς ἀστυνομίας νά καταγγεῖλει τόν φόνο τοῦ φίλου του ό Ρωμαίος;

- Ἔμ, καλά τά λές, ἀλλά ἐμεῖς εἴμαστε ἔξω ἀπό τόν χορό. Φαντάσου σέ τί ἔξαψη βρῖσκονταν οἱ νεαροί ἐκείνη τήν ὥρα.

- Ἐχεις δίκιο, τέτοιες ὥρες τό μυαλό πάει στήν ἄκρη. Πόσα ἐγκλήματα δέ γίνονται πάνω στήν ἔξαψη! ...

- Μαζεύτηκε κόσμος. Ὁ Ρωμαίος διέφυγε. Κατέφθασε ό Ἡγεμόνας, ἀπό κοντά ό Μοντέγος, ό Καπουλέτος καί οἱ γυναῖκες τους. Θρῆνος. Ὁ Μπενβόλιο ἐξιστόρησε στόν Ἡγεμόνα τά τραγικά συμβάντα. Ὁ Ἡγεμόνας ἐξέφρασε στούς Καπουλέτες καί τούς Μοντέγους πικρία καί παράπονο γιά τήν ἔχθρα τους.

- Ἐπληξε καί αὐτόν ἡ ἔχθρα τους. Ὁ Μερκούτιος ἦταν ἀνεπιός του.

- Ναί. Πλήρωσαν καί οἱ Καπουλέτοι. Ὁ Τυβάλτος ἦταν ἀνεπιός τους.

- Ὁ Ρωμαίος τί ἀπέγινε; Τόν συνέλαβαν;

- Ὁχι, ξέφυγε, ἀλλά ό Ἡγεμόνας τόν ἐξόρισε ἀπό τήν Βερόνα.

- Καταλαβαίνω τή θέση τῆς Ἰουλιέτας. Ὁ ἄντρας της νά σκοτώσει τόν ἐξάδελφό της!

- Σίγουρα σχίστηκε ἡ καρδιά τοῦ κοριτσιοῦ. Γιά νά ἐλαφρύνουν τή θλίψη της, φαντάζομαι, οἱ γονεῖς της ἀποφάσισαν νά τήν παντρέψουν μέ τόν Πάρη, ἕνα ὠραῖο, πλούσιο ἀρχοντόπουλο.

- Ναί, τόν ξέρω, ἔχει καλό ὄνομα.

- Καταλαβαίνεις τή θέση τῆς Ἰουλιέτας. Ἔτρεξε στόν π. Λαυρέντιο. Τί νά κάνει κι' αὐτός;

Ἀκούεται τό ξεκλείδωμα τῆς πόρτας. Μπαίνει σκυθρωπός ὁ π. Λαυρέντιος. Ἡ Ρόζα καί ἡ Λουτσία σηκώνονται. Ἡ Ρόζα παίρνει τήν εὐχή του καί τούς καληνυχτίζει. Ἡ Λουτσία τήν συνοδεύει μέχρι τήν πόρτα. Ὁ π. Λαυρέντιος σωριάζεται στόν καναπέ. Μέ τό ἀριστερό του χέρι καλύπτει τά μάτια του, ἀναστενάζει. Πιο πέρα κάθεται ἡ ἀδελφή του Λουτσία.

- Γίναμε ὄργανα τοῦ διαβόλου. Πρῶτος ἐγώ!

- Τί ἔγινε, πάτερ Λαυρέντιε; Ἡ Ἰουλιέτα κηδεύτηκε δύο φορές, χθές καί σήμερα;

- Ναί, ἔτσι ἔγινε. Ἀλλά ἄσε νά πάρουμε τό νῆμα ἀπό τήν ἀρχή. Τήν ρίζα τοῦ κακοῦ. Εἴρεις τήν ἔχθρα ἀνάμεσα στίς δύο μεγάλες, πλούσιες οἰκογένειες, τούς Καπουλέτους καί τούς Μοντέγους. Μεγάλοι ἐμπορικοί οἴκοι. Ἐμπόριο δημητριακῶν, κρασιῶν, μπαχαρικῶν, ὑφασμάτων. Ἀκόμη καί μετάξι διακινούσαν. Μερικά τά προμηθεύονταν ἀπό τήν Βενετία καί τήν Γένουα. Εἴρεις τό ἐμπόριο αὐτῶν τῶν δύο κέντρων τοῦ συναλλάσσονται μέχρι τήν Κίνα. Ἡ ἔχθρα τους ἦταν ἐμπορικός ἀνταγωνισμός. Ἡ ἀπληστία τους. Ἐκάναν κάθε τόσο καί καμιά δωρεά στίς ἐκκλησίες καί ὁ καρδινάλιος δέν προβληματιζόταν γιά τήν βεντέτα.

- Μά τά ἐγνώριζε;

- Νομίζω ναί. Ἀλλά τήν μεγάλη εὐθύνη τήν ἔχω ἐγώ. Ἐγώ πού ζῶ στή Βερόνα τόσα χρόνια καί τά ξέρω ἀπό κοντά. Δέν συγχωρῶ τόν ἑαυτό μου. Ἔπρεπε νά ἔχω κάνει τό πᾶν νά ἐξαλείψω αὐτή τήν ἔχθρα. Περιορίστηκα σέ ἀναιμική προσευχή.

- Καί πῶς ἔγινε καί ἡ Ἰουλιέτα πέθανε δύο φορές;

- Ὅταν ἦλθε στήν ἐκκλησία γιά νά μοῦ πεῖ ὅτι ὁ πατέρας της τήν ἐπίεσε νά δεχτεῖ νά παντρευτεῖ τόν Πάρη ἡ κοπέλα ἦταν σέ φοβερή ψυχική κατάσταση. Ἀποφασισμένη νά αὐτοκτονήσει. Σέ φοβερή πίεση ἡ κοπέλα. Πόνος γιά τόν ἀγαπημένο ἐξάδελφό της Τυβάλτο. Ὁ ἄντρας της, ὁ πρῶτος ἔρωτας τῆς ζωῆς της σ' ἐξορία. Καί ἀφόρητη πίεση ἀπό τόν πατέρα της νά παντρευτεῖ τόν Πάρη σέ δύο μέρες.

- Γιατί δέν τοῦ εἶπε ὅτι ἦταν μυστικά παντρεμένη μέ τόν Ρωμαῖο;

- Ἄστειεύεσαι, Λουτσία; Μποροῦσε νά πεῖ τέτοιο πράγμα ἕνα ἄβγαλτο χορίτσι σ' αὐτόν τόν σατράπη πατέρα; Παντρεμένη μέ νέο ἀντίπαλης οἰκογένειας;

- Στή μητέρα της δέν τό εἶχε πεῖ;

- Ὅχι, ἡ παραμάνα της τό ἤξερε, ἀλλά δέν τόλμησε νά τό ἀποκαλύψει στούς γονεῖς της. Ὁ Καπουλέτος θά γινόταν θηρίο ... Τό πρῶτο δικό μου σφάλμα, μεγάλο. Πρίν τούς παντρέψω, ἔπρεπε μέ τή βοήθεια τοῦ Ἡγεμόνα νά κέρδιζα τή συγκατάθεσή τους, τῶν γονέων τους, γιά τόν γάμο τους. Στό γάμο αὐτό θά θαβόταν ἡ ἔχθρα τους. Τώρα θάφτηκε στήν κηδεῖα τῶν παιδιῶν τους. Δεύτερο ἀσυγχώρητο σφάλμα μου. Ὅταν ἦρθε ἡ Ἰουλιέτα στήν ἀλλόφρονη κατάσταση, πού σοῦ εἶπα, ἔπρεπε νά ἐνεργήσω στήν οἰκογένειά της γιά τή ματαίωση τοῦ γάμου μέ τόν Πάρη καί τήν ἀνακοίνωση τοῦ μυστικοῦ γάμου πού εἶχα τελέσει. Τό πολύ ὁ Καπουλέτος νά τήν ἀποκλήρωνε. Ἀντί γι' αὐτό, τῆς ἔδωσα ἕνα μπουκαλάκι μέ ὑγρό πού θά τῆς προκαλοῦσε νεκροφάνεια. Τήν συμβούλευσα νά τό πάρει μόλις πλαγιάσει τό βράδυ τῆς παραμονῆς τοῦ γάμου μέ τόν Πάρη. Ἔτσι κι' ἔγινε. Τό πρῶτ' ἡν τήν βρῆκαν νεκρή. Ἀντί νά γίνει γάμος, ἔφεραν τήν Ἰουλιέτα νεκρή στήν ἐκκλησία γιά τήν κηδεῖα της.

- Αὐτός ἦταν ὁ πρῶτος της θάνατος, φαινομενικός.

- Ναί. Μέ τόν π. Ἰωάννη ἔστειλα γραφή στό Ρωμαῖο πού ἦταν ἐξόριστος στή Μάντουα. Τοῦ ἐξηγοῦσα τό σχέδιό μου. Νά ἔλθει νύχτα, νά πάει στόν οἰκογενειακό θολωτό τάφο ὅπου θά εὑρίσκει τήν ἀγαπημένη του μέσα σέ φέρετρο. Ὅταν ἐκεῖνη συνερχόταν ἀπό τήν νεκροφάνεια θά τήν ἔπαιρνε νά φύγουν στή Μάντουα.

- Δέν ἔλαβε τό μήνυμά σου ὁ Ρωμαῖος;

- Ὅχι. Ὁ π. Ἰωάννης ἐμποδίστηκε ἀπό τίς ἀρχές τῆς πόλεως. Τόν ἔκλεισαν καραντίνα γιατί φοβήθηκαν ὅτι εἶχε προσβληθεῖ ἀπό ἀρρώστια. Τό γράμμα μου τό ἐπέστρεψε ὅταν τόν ἀπελευθέρωσαν.

- Πῶς ἔμαθε ὁ Ρωμαῖος τόν θάνατο τῆς Ἰουλιέτας;

- Ἀπό τόν ὑπηρέτη του Βαλτάσαρ. Ὁ Ρωμαῖος πῆγε στό κοιμητήριο νύχτα, κατέβηκε στό θολωτό τάφο. Βρῆκε τόν Πάρη πού εἶχε προηγηθεῖ φέροντας ἄνθη στή γυναίκα πού θά παντρευόταν τήν προηγούμενη ἡμέρα. Πάρης καί Ρωμαῖος διασταύρωσαν τά ξίφη τους πάνω ἀπό τό φέρετρο τῆς Ἰουλιέτας. Ὁ Πάρης ἔπεσε νεκρός. Ἡ Ἰουλιέτα δέν εἶχε ἀκόμη συνέλθει ἀπό τήν νεκροφάνεια. Ὁ Ρωμαῖος πῆρε δηλητήριο πού εἶχε φέρε ἀπό τήν Μάντουα καί ἔσβησε.

- Άν είχε συνέλθει από τήν νεκροφάνεια ή Ίουλιέτα, δέν θά έπαιρνε τό δηλητήριο ό Ρωμαίος.

Ό π. Λαυρέντιος κατάπτε κάμποσους κόμπους λυγμών.

- Σηκώθηκα και έπήγα νύχτα κι' έγώ στό κοιμητήριο. Βρήκα τόν ύπηρέτη τοῦ Ρωμαίου Βαλτάσαρ. Μοῦ εἶπε ότι ό Ρωμαίος ἦταν στό θολωτό τάφο. Διέκρινα φῶς. Ό Βαλτάσαρ ἀρνήθηκε νά μέ ἀκολουθήσει. Τόν εἶχε διώξει ό Ρωμαίος. Μπήκα στόν τάφο. Κίτρινος ό Ρωμαίος, βουτηγμένος στό αἷμα ό Πάρης. Νεκροί και οἱ δύο. Η Ίουλιέτα ξύπνησε, ἄρχισε νά σαλεύει. Μέ ἀναγνώρισε μέσα στό μισοσκόταδο. «Πατέρα, μ' ἀνασταίνεις! Ποῦ εἶναι ό ἀκριβός μου;». Ἀκουστήκε θόρυβος ἀπ' ἔξω. Τήν προσκάλεσα νά φύγει μαζί μου. Φοβόμουν πῶς ἐρχόταν φρουρά. Τῆς εἶπα ότι ό ἄντρας της και ό Πάρης ἦσαν νεκροί. «Πήγαινε, φεύγα ἐσύ, έγώ δέν φεύγω ἀπ' ἐδῶ» μοῦ εἶπε. Ἐγώ ἔφυγα. Ὅταν ξαναπήγα μέ τούς φρουρούς ἀντίκρισα τό τραγικό θέαμα συμπληρωμένο ... Βλέποντας τόν Ρωμαίο της νεκρό πήρε τό μαχαίρι του και ἔδωσε τέλος στή ζωή της πέφτοντας πάνω στόν νεκρό ἀγαπημένο της.

Ό π. Λαυρέντιος μέ δυσκολία πρόφερε τά τελευταῖα λόγια κλαίοντας μέ λυγμούς.

Ἡ Λουτσιά ἔκλεισε τά μάτια, σταύρωσε τά χέρια και ἄρχισε νά προσεύχεται.

Ὅταν ό π. Λαυρέντιος ἠρέμησε κάπως τῆς εἶπε μέ ἀργή σταθερή φωνή.

- Δέν μπορῶ νά συγχωρέσω τόν ἑαυτόν μου. Ὅταν ἐπιστρέψει ό καρδινάλιος, θά πάω νά ἐξομολογηθῶ και νά παραιτηθῶ. Στήν ἐκκλησία θά πηγαίνω σάν λαϊκός. Ποτέ δέν θά ἱερουργήσω. Θά κλειστῶ ἐδῶ μέσα. Θά περάσω τήν ὑπόλοιπη ζωή μου μέ πένθος. Ἄν δέν ἦσουν ἐσύ, Λουτσιά, θά ἔφευγα νά ζήσω σέ καμιά σπηλιά βουνοῦ. Σκέφθηκα και τό Ἅγιον Ὅρος, στήν Ἑλλάδα. Ἀλλά δέν θέλω νά σ' ἀφήσω μόνη, ἀπροστάτευτη ... Μή βάλεις φαγητό γιά μένα, ἡ νηστεία τῆς μετανοίας ἀρχίζει ἀπό τώρα. Γιά τήν ἁμαρτωλότητά μου. Ἐσύ νά φᾶς. Καλή νύχτα.

Ό π. Λαυρέντιος σηκώθηκε ἀπό τόν καναπέ και κατευθύνθηκε στό ὑπνοδωμάτιό του μέ σκυφτό κεφάλι, ἀνασύροντας ἀπό τήν τσέπη τοῦ ράσου τό κομποσκοῖνι του.

Ἡ τραγωδία "Ρωμαίος και Ίουλιέτα" τοῦ Σαίξπηρ παίχθηκε πρόσφατα στό ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

Τό ἔργο τοῦ σπουδαίου Νορβηγοῦ δραματουργοῦ Ἑρρίκου Ἴφεν (1828-1906) «**ΝΟΡΑ**» εἶναι γνωστό καί μέ τόν τίτλο «**ΤΟ ΚΟΥΚΛΟΣΠΙΤΟ**».

Στό σπίτι τοῦ Τόρβαλτ καί τῆς Νόρας Χέλμερ παραμονές Χριστουγέννων. Οἱ δύσκολες ἡμέρες πέρασαν. Ἔρχονται καλύτερες ἀπό οἰκονομικῆς ἀπόψεως. Ὁ Τόρβαλτ Χέλμερ, δικηγόρος, πού ἐργαζόταν σέ ὑπουργεῖο, ἀναγκάστηκε νά ἀποχωρήσει γιά λόγους υἰγείας καί νά ζήσει κάποιο διάστημα στήν Ἰταλία μέ τήν οἰκογένειά του. Εἶχε τήν ἐντύπωση ὅτι τά ἔξοδά τους τά εἶχε καλύψει ὁ πατέρας τῆς Νόρας. Στήν πραγματικότητα ἡ Νόρα εἶχε δανειστεῖ ἀπό τόν Κρόγκστατ. Καί ἐπειδή χρειαζόταν ἡ ἐγγύηση τοῦ πατέρα της, ἡ Νόρα πλαστογράφησε τήν ὑπογραφή του στό σχετικό ὁμολόγο, διότι ὁ πατέρας της πέθανε πρὶν ὑπογράψει ὡς ἐγγυητής.

Ἡ υἰγεία τοῦ Τόρβαλτ ἀποκαταστάθηκε καί τοῦ ἀνατέθηκε ἡ διοίκηση μιᾶς τράπεζας. Σ' αὐτήν τήν τράπεζα διορίζει, μετά ἀπό μεσολάβηση τῆς Νόρας, τήν παλιά φίλη της Χριστίνα Λίντε. Θά ἀπολύσει τόν παλιό συμμαθητή του Κρόγκστατ γιά κάποιες παρανομίες. Ἄγνοεῖ ὅτι εἶναι τῆς Νόρας ὁ δανειστής πού γνωρίζει τήν πλαστογραφία της. Δέν τῆς εἶχε δώσει τό ποσό τοῦ δανείου ὁμολόγου γνωρίζοντας τήν πλαστογραφία της. Αὐτό τό συνεπαίρανε ὅταν πληροφορήθηκε τήν ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ πατέρα της.

Δραματική ἡ κατάσταση τῆς Νόρας πού δέν μπορεί νά πείσει τόν ἄντρα της νά μὴν ἀπολύσει τόν Κρόγκστατ πού λόγω τῆς πλαστογραφίας της μπορεί νά τοὺς καταστρέψει. Δραματική ἡ κατάσταση τοῦ Κρόγκστατ πού θέλει, ἐργαζόμενος στήν τράπεζα, νά ὀρθοποδήσει οἰκονομικά καί κοινωνικά μετά τήν παρανομία του. Δραματική ἡ κατάσταση τοῦ οἰκογενειακοῦ φίλου γιατροῦ Ράνκ καί λόγω τῆς ἀρρώστιας του (φυματιώδης σπονδυλίτιδα) καί λόγω τῆς χωρὶς ἐλπίδα ἀγάπης του γιά τήν Νόρα.

Ἡ κρίση ἀπό τήν σχέση μέ τόν Κρόγκστατ ξεπερνιέται, ἀλλά δημιουργεῖται ἄλλη ἀπό τήν ἀφύπνιση τῆς Νόρας. Ἡ συμπεριφορά τοῦ Τόρβαλτ λόγω τῆς πλαστογραφίας τῆς γυναίκας του ἀλλάζει προσωρινά, μόνον γιά λίγη ὥρα. Ἀλλά ἡ Νόρα συνειδητοποιεῖ ὅτι γιά τόν ἄντρα της δέν εἶναι πρόσωπο ἀλλά κούκλα, ὅπως ἦταν καί γιά τόν πατέρα της. Ἄντί νά βιώσει τήν πνευματική ὠριμότητα μέσα στό γάμο καί μέ τόν τρόπο της νά κάνει τόν ἄντρα της νά τήν βλέπει ὡς ὑπεύθυνο πρόσωπο, συνοδοιπόρο τῆς ζωῆς, ἀποφασίζει νά φύγει.

Ἄς ἰδοῦμε τώρα τίς ἀκτινογραφίες πού μᾶς προσφέρει ὁ σπουδαῖος Νορβηγός δραματουργός μέσα ἀπό τό «Κουκλόσπιτό» του.

Ὁ γιατρός Ράνκ, φίλος τῆς οἰκογένειας Χέλμερ. Συχνός ἐπισκέπτης της περνεῖ ἀρκετές ὥρες μέ τόν Τόρβαλτ. Πρόσφατες ἐξετάσεις τόν φέρνουν νά ἐγκαταλείπει σύντομα τόν μάταιο τοῦτο κόσμος. Δέν ἀντιμετωπίζει τόν θάνατο ὡς Χριστιανός. Λέει στή Νόρα: «Νά πληρώνεις ξένες ἀμαρτίες. Εἶναι δίκαιο αὐτό;».

Ἀποδίδει στὸν πατέρα του τὴν ἔλλειψη ὑγείας: «Ἡ δόλια μου ἀθῶα ραχοκοκαλιά πρέπει νὰ πληρώσει γιὰ τὰ στρατιωτικά γλεντοκοπήματα τοῦ πατέρα μου». «Ἀμαρτίες γονέων παιδεύουσι τέκνα» λέει ὁ λαὸς μας.

Ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας εἴμαστε ὅλοι ἐμεῖς καὶ ὁ Ράνκ. Ἡ πνευματικὴ πτώση τῶν Πρωτοπλάστων ἔχει ὡς συνέπεια καὶ τὴν σωματικὴ ἀσθένεια, μᾶλλον τὸ πλῆθος τῶν ἀσθενειῶν μας. «Ἀσθενεῖ τὸ σῶμα ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ». Ὅπως ὅλοι ἐμεῖς ἔτσι καὶ ὁ Ράνκ ἀποδίδει στὸν πατέρα του τὴν σωματικὴ ἀσθενειὰ του. Τί κάνουμε γιὰ νὰ ἀναστρέψουμε αὐτὴ τὴν προϋόσα φθορά; Παραμονὴ Χριστουγέννων ὁ Ράνκ συμμετέχει σὲ ρεβεγιόν!

Γνωρίζει τὴν κατάστασή του, ἡ Νόρα εἶναι παντρεμένη μὲ τὸν φίλο του Τόρβαλτ. Πῶς ἐπιτρέπει στὸν ἑαυτό του ἐρωτικὸ αἶσθημα γιὰ τὴν Νόρα; Ἡ καρδιά ἔχει τὴν αὐτονομία της. Ἀλλὰ ὁ νοῦς τί κάνει; Βέβαια δὲν ἔχει ἐκδηλωθεῖ. Ἡ Νόρα τὸ βλέπει τίς τελευταῖες ἡμέρες. Ἀλλὰ γιατί τότε δὲν ἐλέγχει τὸν ἑαυτόν του; Μήπως πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι πολλὰ κάνουμε παρὰ πᾶσα λογικὴ;

Ἡ Χριστίνα Λίντε παλιά φίλη τῆς Νόρας, ἔρχεται στό σπίτι της μετὰ ἀπὸ ἔννια – δέκα χρόνια. Γίνεται εὐχαρίστως δεκτὴ. Πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια ἔμεινε χήρα, χωρὶς παιδιά, χωρὶς οικονομικούς πόρους. Ἡ Νόρα τὴν πληροφορεῖ γιὰ τὸν διορισμὸ τοῦ ἄντρα της στὴ Μετοχικὴ Τράπεζα μὲ «μεγάλο μισθὸ καὶ πολλὰ ποσοστά». «Μὰ δὲν εἶναι ὠραῖο νὰ ἔχει κανεῖς πολλὰ λεφτά καὶ νὰ μὴ βάζει σκοτούρα στό κεφάλι του; Τί λές;» Ἡ Λίντε: «Μιά φορά ὠραῖο εἶναι νὰ ἔχει κανεῖς ὅσα τοῦ χρειάζονται». Ἡ Νόρα: «Ἄ, μπά, ὄχι μονάχα ὅσα τοῦ χρειάζονται, ἀλλὰ πολλά, πάρα πολλά λεφτά». Πάθος ἢ πλεονεξία πού ἐξελίσσεται σὲ ἀπληστία. Ἡ λατρεία τοῦ Μαμωνᾶ ἢ πιὸ διαδεδομένη θρησκεία στὸν κόσμος. Οἱ ἀνάγκες μας πολλαπλασιάζονται. Ὡς ἀναλογιστοῦμε πόσες εἶχαν καὶ ἱκανοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι πρὶν ἀπὸ 2000 χρόνια καὶ πόσες ἀνάγκες ἔχουμε καὶ ἱκανοποιοῦμε τώρα.

Ἄν ἡ φθαρμένη ὑγεία τοῦ Ράνκ ὀφείλεται στὸν πατέρα του, ὁ Τόρβαλτ ἔφθειρε τὴν δική του μὲ ὑπερβολικὴ ἐργασία. Μετὰ τὸν γάμο του παραιτήθηκε ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο, γιατί δὲν ὑπῆρχε προοπτικὴ ἀνόδου. Ἔπρεπε νὰ κερδίζει περισσότερὰ γιατί εἶχε παντρευτεῖ καὶ «ξεθεώθηκε στὴ δουλειά», λέει ἡ Νόρα στὴ Λίντε. «Δούλευε ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ, ἀρρώστησε βαριά».

Ἡ Λίντε ἔπρεπε νὰ προστατεύει μιὰ μητέρα καὶ δύο μικρὰ ἀδελφία. Γι' αὐτὸ παντρεύτηκε κάποιον εὐπορο, ἀφήνοντας τὸν Κρόγκστατ. Καὶ τώρα ἄθελά της τοῦ προκαλεῖ ἄλλο κακό. Ἀπολύεται ἀπὸ τὴν τράπεζα καὶ στὴ θέση του διορίζεται αὐτή. Βέβαια καὶ χωρὶς τὸν διορισμὸ της ὁ Τόρβαλτ θὰ τὸν ἀπέλυε. Ἡ Λίντε διαθέτει ἕνα θετικὸ στοιχεῖο. Θέλει νὰ προσφέρει, νὰ εἶναι χρήσιμη σὲ συγκεκριμένο πρόσωπο. Θὰ ἐνώσει τὴν ζωὴ της μὲ τὸν Κρόγκστατ καὶ ἔτσι θὰ ἐπανορθώσει τὰ δύο κακά πού τοῦ ἔχει προκαλέσει.

Ο Κρόγκστατ, όπως είδαμε, ήταν δανειστής της Νόρας. Λέει στη Λίντε ότι ήταν άτυχος στο γάμο του. Έχει χηρέψει, έχει «κάμποσα παιδιά», κατά τον γιατρό Ράνκ «μέ βαριάς μορφής ήθικη άρρώστια». Έρχεται και παρακαλεί την Νόρα να ζητήσει από τον άντρα της να μην τον απολύσει. «Οί γιοί μου μεγαλώνουν. Για χάρη τους πρέπει να κοιτάξω πώς να κερδίσω πάλι όσο γίνεται περισσότερη υπόληψη στην κοινωνία». Πριν από κάμποσα χρόνια είχε κάμει μιάν άστοχασιά για την οποία θα απολυθεί από την τράπεζα. Πιέζοντάς την της θυμίζει την διευκόλυνση που της έκανε δανείζοντάς την και την πλαστογραφία της. Τόν βεβαιώνει ότι θα έξοφλήσει σύντομα τό χρέος της. Συνομιλώντας με την γυναίκα του ο Τόρβαλτ της λέει για τον Κρόγκστατ ότι βαρυνόταν με πλαστογραφία. Ποῦ να φαντασθεί ότι και η Νόρα είχε κάνει πλαστογραφία!

Ο Τόρβαλτ Χέλμερ ίκανός, εργατικός δικηγόρος, άκέραιος. Λόγω της ιδιότητάς του και της θέσεώς του – διοικητής της τράπεζας από την άρχή του νέου έτους – πρέπει να είναι ανεπίληπτος. Ευαίσθητος στην γνώμη της κοινωνίας. Στο έργο δέν βλέπουμε να έχει έγνοια για τά παιδιά τους, ούτε την παραμικρή ένασχόληση μαζί τους. Περισσότερο τόν άπασχολεί η εϋθύνη του ως διοικητού της Μετοχικής Τράπεζας. Πριν αναλάβει την διοίκηση φέρνει ύπηρεσιακά έγγραφα στο σπίτι και κλείνεται στο γραφείο του μελετώντας τα. Πολύ ενδιαφέρον έχει η σχέση με την γυναίκα του Νόρα. Θα την μελετήσουμε άφου ίδοῦμε συνοπτικά τό άλλο κεντρικό πρόσωπο του έργου που δίνει και τόν τίτλο του.

Συμπεραίνουμε ότι ήταν μοναχοκόρη η Νόρα, γόνος εϋπορης οίκογένειας, πολύ ώραία γυναίκα, με θετικά και άρνητικά πνευματικά στοιχεία. Ένδιαφέρεται και άσχολείται με τά παιδιά τους. Δείχνει έμπρακτο ενδιαφέρον για την παλιά φίλη της Λίντε. Στο πρόβλημα της υγείας του άντρα της ενεργεί με λεπτότητα και ως προς τόν άντρα της και ως προς τόν πατέρα της (ήταν άρρωστος, ήλικιωμένος). Λεπτή προς τόν Ράνκ, σταθερή προς τόν άπειλητικό δανειστή της.

Κεντρικό θέμα του έργου η σχέση του ζεύγους Τόρβαλτ-Νόρας. Φαίνεται όχι μόνον άνέφελη αλλά ιδεώδης. Μελιστάλακτη η γλώσσα του Τόρβαλτ (γλυκόλαλη καρδερινούλα κλπ.). Άγκαλιάζοντας την γυναίκα του ο Τόρβαλτ της λέει: «Ω γυναικούλα μου γλυκιά, όσο σφιχτά και να σε κρατώ, λίγο μου φαίνεται. Ξέρεις κάτι, Νόρα; ...ώρες και φορές εϋχομαι, άς ήταν να σε φοβέριζ' ένας μεγάλος κίντυνος, για να μπορέσω και τό αίμα της καρδιάς μου να δώσω και όλα, όλα να τ' άψηφήσω για χάρη σου». Και η Νόρα: «Κανένας δέν έχει τόσο γοῦστο σαν και σένα». Κατά την προετοιμασία για τό ρεβεγιόν: «Κάθισε δώ και παίξε μου (στο πιάνο) καλέ μου Τόρβαλτ. Διόρθωσε με, δείχνε μου, όπως τό κάνεις πάντα». Ο Τόρβαλτ θέλει η γυναίκα του να χορέψει ταραντέλα κατά τό ρεβεγιόν που θα γίνει στο επάνω διαμέρισμα.

Ἡ Νόρα βλέπει ὅτι γιὰ τὸν ἄντρα της δὲν εἶναι πρόσωπο, ἀλλὰ μιά κούκλα ὅπως ἦταν καὶ γιὰ τὸν πατέρα της. «Ποτέ σου δέ μ' ἔνωσες. Μεγάλο εἶναι τὸ ἄδικο πού μοῦ κάματε, Τόρβαλτ. Ὁ μπαμπάς πρώτα, ὕστερα ἐσύ».

Φεύγει μέσα στήν κρύα νύχτα ἀφήνοντας σπίτι, σύζυγο καὶ παιδιά γιὰ νά ἀναδειχθεῖ σέ πρόσωπο. Σέ τί εἶδους πρόσωπο μπορούμε νά ἀναδειχθοῦμε ἔξω ἀπό τὸ σπίτι τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ;

Παραμονή Χριστουγέννων στό «κουκλόσπιτο» καὶ στήν Νορβηγία. Καμία προετοιμασία γιὰ ἐκκλησιασμό. Οὔτε μιά λέξη γιὰ τὴν μεγάλη γιορτή, τὸ νόημά της, τὴν Γέννηση τοῦ Σωτῆρος. Προετοιμασία γιὰ ρεβεγιόν, φαγοπότη, διασκέδαση. Τὸ εἰδωλολατρικό δέντρο ἐγκαθίσταται στό «κουκλόσπιτο», στήν οἰκογένεια, στήν κοινωνία. Πλήρης ἐκκοσμίκευση. Παιχνίδια καὶ λαμπιόνια θά φορτώσει ἡ Νόρα τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Σ' ἐμᾶς εἴθισται στή βάση του νά τοποθετεῖται μιά Φάτνη. Στό «κουκλόσπιτο» οὔτε μία φορά δὲν ἀκούεται ἡ λέξη «Φάτνη». Τὰ πρόσωπα σίγουρα θά εὐχηθοῦν «Χρόνια Πολλά». Καὶ ἡ καρδιά κλειστή γιὰ τὸν Λυτρωτή της! Ὅπως τότε στή Βηθλεέμ!

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

12 Νοεμβρίου 2022